

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai civil társadalmi fórum

(feltáró vélemény)

(2016/C 303/09)

Előadó: Brenda KING

Társelőadó: Roman HAKEN

2015. december 16-án az EU leendő holland elnöksége úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai civil társadalmi fórum

(feltáró vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2016. május 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2016. május 25–26-án tartott, 517. plenáris ülésén (a május 26-i ülésnapon) 148 szavazattal 1 ellenében elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendjét. Megítélése szerint e menetrend elfogadása – a párizsi COP 21 konferencián az éghajlatváltozásról született megállapodással egyetemben – jelentős áttörés a szegénység felszámolását, az általános jólét előmozdítását és a bolygónk természeti erőforrásainak integrált védelmét célzó globális fellépés meghatározása szempontjából.

1.2 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottsággal és a civil társadalom képviselőivel partnerségben hozzanak létre egy a fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai fórumot (a továbbiakban: „a fórum”), amely platformként szolgálna ahhoz, hogy széles körűen bevonhassák a civil társadalmi szervezeteket és az egyéb érdekeltet a menetrend uniós végrehajtása keretének kialakításába, valamint folyamatos nyomon követésébe és felülvizsgálatába.

1.3 Az új menetrend és az abban foglalt 17 fenntartható fejlesztési cél egyaránt érvényes fejlődő és fejlett országokra, és átalakító erejű változásokat fog megkívánni minden fél részéről. Az EU-nak és a tagállamoknak a fejlesztési politika mellett minden szakpolitikájukat kiegyensúlyozott és koherens módon kell összehangolniuk.

1.4 Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendje (a továbbiakban: „2030-as menetrend”) előkészítésének egyik fő szereplőjeként az EU-nak és a tagállamoknak példát kell mutatniuk a menetrend gyakorlati megvalósítása és az irányítási keret létrehozása terén. Az EGSZB ezért üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló szándékát, hogy 2016-ban új kezdeményezést indítson el az *Európa fenntartható jövője: a következő lépések* tárgyban, tekintettel azon új és felettebb sürgető törekvéseire, hogy az európai gazdasági növekedést, valamint társadalmi és környezeti fenntarthatóságot a 2020-as időkereten túl is biztosítsa, továbbá a fenntartható fejlesztési célokat integráltan valósítsa meg az európai kül- és belpolitikákban ⁽¹⁾. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kezelje kiemelten e kezdeményezést, egy részvételen alapuló kormányzási kerettel is kiegészítve azt. A kezdeményezést szükséges lépésnek tartja ahhoz, hogy a fenntartható fejlődés fogalmát egész Európában megszilárdítsák egy olyan, a globalizált világban fenntartható Európára irányuló integrált stratégia bevezetése révén, amely legalább 2030-ig tart és megszabja a tagállami végrehajtás keretét.

⁽¹⁾ COM(2015) 610 final.

1.5 Az EGSZB kötelezettséget vállal arra, hogy előmozdítja a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend maradéktalan EU-beli végrehajtását. A civil társadalmi szervezetekkel való kapcsolattartás terén szerzett komoly tapasztalatai alapján az EGSZB különösen alkalmasnak tartja magát arra, hogy elősegítse a civil társadalom fentiekben való számottevő részvételét.

1.6 Uniós szinten tovább kell fejleszteni a részvételen alapuló kormányzás feltételeit annak érdekében, hogy erősítsük a demokratikus és inkluzív döntéshozatalt, és határozottabb szerepet biztosítsunk a civil társadalom számára.

1.7 Az EGSZB által ajánlott fenntartható fejlődési fórum elő fogja mozdítani a párbeszédet és a kommunikációt a fenntartható fejlődés uniós megvalósulásáról egyrészt az uniós intézmények és a nem kormányzati érdekeltek, másrészt pedig az egyes területek nem kormányzati érdekeltei között. Felhívja a figyelmet a 2030-as menetrendre, lehetőséget nyújt a megalapozott vitára, és ösztönzi az összes érintett fél kötelezettségvállalását.

1.8 Az EGSZB meg van győződve arról, hogy a fórum megszervezése a gyakorlatban megvalósítható és a különböző érdekeltek számára előnyös lenne. Ezt egyrészt az európai migrációs fórum igen sikeres példája alapján jelentheti ki, másrészt pedig a jelen vélemény keretében végrehajtott mélyreható vizsgálatra építve, amelyhez kapcsolódóan – többek között meghallgatások és ülések során – az érdekeltek támogatásukat fejezték ki a fórum létrehozása mellett.

1.9 Mivel a fenntartható fejlesztési célok különböző szinteken történő kezelése új szakpolitikai terület, a következő években még ki kell alakítani és meg kell szilárdítani annak megfelelő irányítási kereteit. A fórum struktúrájának tehát rugalmasnak kell lennie ahhoz, hogy igazodhasson a változó általános irányítási kerethez.

1.10 A fórumnak többek között a civil társadalmi szervezetek és az érdekcsoportok széles körének képviselőit kell egybegyűjtenie, beleértve a magánszektor és a szakszervezeteket is. Az összetételnek a lehető leginkluzívabbnak kell lennie, de anélkül, hogy korlátozná a lehetőséget a fórum hatékony irányítására és működtetésére. Nyitottnak kell emellett lennie a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi szintű kezdeményezések előtt. A tudományos és kutatói körök részvételének hozzá kell járulnia a tényeken alapuló vita kialakulásához.

1.11 Alapvető fontosságú az Európai Bizottság magas szintű részvétele, de az EU Tanácsának és a Parlamentnek a képviselői is meghívást kapnak, és tervezik a Régiók Bizottságával való együttműködést. Képviselni kell a nemzeti fenntartható fejlődési tanácsokat és a nemzeti gazdasági és szociális tanácsokat, valamint a fenntartható fejlődés előmozdításáért küzdő, más hasonló tagállami szerveket.

1.12 A fórumot a vezetőtestület irányítja, amelybe a tagok többsége civil társadalmi szervezetektől és érdekcsoportoktól érkezik, fennmaradó része pedig az Európai Bizottságtól és az EGSZB-től.

1.13 A fórumnak szervesen be kell épülnie a fenntartható fejlesztési célok megvalósításának, nyomon követésének és felülvizsgálatának folyamataiba. Tartós munkafolyamatként szervezendő, és évente legalább egyszer össze kell ülnie, hogy megtárgyalja például azt, hogyan kell az EU-nak felkészülnie az ENSZ fenntartható fejlődéssel foglalkozó magas szintű politikai fórumának éves ülésére. A fórumnak platformul kell szolgálnia arra, hogy megvitassák a fenntartható fejlesztési célok végrehajtása uniós keretnek megtervezését, felépítését és módosításait. A fórumnak emellett elő kell segítenie az általa képviselték részvételét a tagállamok által a fenntartható fejlesztési célokra vonatkozóan végzett kormányközi felülvizsgálatokban.

2. Bevezetés

2.1 Az ENSZ által 2015. szeptember 25–27-én a fenntartható fejlődésről tartott csúcstalálkozón a világ vezetői elfogadták a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendet. Ebben szerepel 17 fenntartható fejlesztési cél is, amelyet 2030-ig kell elérni.

2.2 Az európai régiót illetően az EU kulcsszerepet fog betölteni abban, hogy beépítse az új menetrendet az uniós szakpolitikákba, tájékoztasson arról, meghatározza a mérföldköveket, iránymutatást nyújtson és koordináljon, továbbá figyelemmel kísérelje az előrehaladást és biztosítsa a (nemzeti) szakértői értékelések kellő színvonalát.

2.3 A fenntartható fejlesztési célok eléréséhez megfelelő irányítási mechanizmusokat kell bevezetni globális, nemzeti, regionális és helyi szinten is. A részvételen alapuló megközelítésre, valamint az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a polgárok bevonásának elveire építve a helyi közösségek, a vállalkozások, a szakszervezetek, a nem kormányzati szervezetek és egyéb civil társadalmi szereplők a politika minden szintjén aktív szerepet kell, hogy vállaljanak.

2.4 Tájékoztató jelentésében ⁽²⁾ az EGSZB megvizsgálta annak módózatait, hogy hogyan vehetne részt a civil társadalom a 2030-as menetrend EU-beli végrehajtásában, és ajánlásokat terjesztett elő a részvételen alapuló kormányzás megerősítésére vonatkozóan. A javasolt fórum e jelentés főbb ajánlásain alapul.

2.5 Miután a jelentést ismertették az Európai Bizottság, az ENSZ magas szintű politikai fóruma, a tanácsi munkacsoportok és más gyűlések előtt, a Tanács holland elnöksége feltáró vélemény kidolgozására kérte fel az EGSZB-t arról, hogy a gyakorlatban hogyan lehetne bevezetni, irányítani és finanszírozni a civil társadalom uniós szintű részvételének mechanizmusát annak érdekében, hogy az a 2030-as menetrendhez kapcsolódó részvételen alapuló kormányzás hatékony eszközévé váljon. A véleményben megfogalmazott ajánlások célja az lesz, hogy megkönnyítsék a fenti eszköz bevezetésével kapcsolatos politikai döntéshozatalt.

3. A civil társadalom és az érdekcsoportok bevonása a fenntartható fejlesztésbe

3.1 Az ENSZ 2030-as menetrendjéhez vezető folyamat alapját széles körű, részvételen alapuló párbeszéd képezte a civil társadalmi szervezetekkel és az érdekcsoportokkal, amelyek jelentékenyen hozzájárultak a fenntartható fejlesztési célok kidolgozásához az ENSZ nyitott munkacsoportjában. Erre az inkluzív megközelítésre kell törekedni, mivel a civil társadalomnak kulcsszerepet kell játszania a fenntarthatósági szakpolitika ciklusának minden szakaszában (ezek: a célok és célkitűzések meghatározása, megvalósítási stratégiák és szakpolitikai programok kidolgozása, végrehajtás és nyomon követés). A fenntartható fejlődés terén csak akkor érhetünk el eredményt, ha az közvetlenül az elkötelezett és innovatív vállalkozásoktól, helyi közösségektől és polgároktól ered.

3.2 Az EGSZB előző tájékoztató jelentésének egyik fő megállapítása az volt, hogy az érdekeltek fenntartható fejlesztésbe való bevonása akkor működik a legjobban, ha strukturált és tartós folyamatként szervezik, nem pedig eseti, tematikus vagy ad hoc konzultációk alapján hajtják végre. A strukturált folyamat lehetővé teszi az érdekeltek számára, hogy előre tervezzenek, és jól megalapozott hozzájárulásokat tegyenek.

3.3 Meg kell jegyezni, hogy a civil társadalom fogalmának e téren különböző meghatározásai léteznek. Míg egyesek különbséget tesznek a kollektív javak védelméért küzdő civil társadalmi szervezetek és a magánszektor között, az EGSZB tag értelemben alkalmazza a „szervezett civil társadalom” fogalmát, azt mindazon csoportokra és szervezetekre kiterjesztve, amelyekben az emberek együttműködésben dolgoznak és kifejezik álláspontjukat, ideértve a magánszektorbeli szervezeteket, a szakszervezeteket és más érdekcsoportokat is ⁽³⁾. Az ebben a véleményben megfogalmazott ajánlások a civil társadalom széles körű értelmezésén alapulnak, amely valamennyi nem kormányzati érdekeltet lefedi inkluzív és átfogó módon, mivel az összes csoport és ágazat bevonása szükséges ahhoz, hogy válaszolni lehessen a fenntartható fejlesztési célok végrehajtásának kihívására.

4. A fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai fórum hozzáadott értéke

4.1 Az EGSZB jelentős tapasztalattal rendelkezik a különböző ágazatok civil társadalmi szervezeteinek megszólításában, valamint az európai döntéshozókkal folytatott párbeszédén és konkrét fellépésen keresztüli értékteremtésben. Az EGSZB 2030-as távlatban ambiciózus menetrendet szorgalmaz: már több véleményt, valamint egy sor konferenciát és workshopot szentelt ennek az Európai Bizottsággal és különböző ENSZ-szervekkel közös szervezésben. A 2030-as menetrendre irányuló tárgyalások alkalmával ezek alapul szolgáltak az uniós szintű civil társadalmi párbeszédhez. Az EGSZB most azt javasolja, hogy fejlesszék tovább e gyakorlatot egy állandó és stabilabb struktúrává.

⁽²⁾ EESC-2015-1169. sz. tájékoztató jelentés, 2015. szeptember 17. A jelentéshez az EGSZB megbízásából 2015. júniusban az érdekeltek fóruma kutatási tanulmányt is készített *Building the Europe We Want – Models for civil society involvement in the implementation of the Post-2015 agenda* [Saját Európa építése – a civil társadalmi részvétel modelljei a 2015 utáni időszakra vonatkozó menetrend végrehajtásában] címmel.

⁽³⁾ EUMSZ 300. cikk (2) bekezdés.

4.2 A jelentés értékelése alapján az EGSZB a fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai fórum (a továbbiakban: „a fórum”) létrehozását tervezi, az Európai Bizottsággal, valamint a civil társadalmi szervezetek és az érdekcsoportok képviselőivel együttműködésben.

4.3 A fórumnak rendszeres, stabil, strukturált és független platformot kell biztosítania a civil társadalommal a fenntartható fejlődésről uniós szinten folytatandó párbeszédhez. A következő feladatokra kell összpontosítania:

- keretet nyújtani a fenntartható fejlődésről szóló párbeszédhez, valamint elősegíteni az együttműködést az uniós intézmények és a nem kormányzati érdekeltek között, továbbá az egyes területek nem kormányzati érdekeltei között,
- teret biztosítani a nem kormányzati érdekeltek és szereplők és a helyi szintű kezdeményezések számára arra, hogy – a 2030-as menetrend eredményes végrehajtása érdekében – megosszák egymással javaslataikat, bevált gyakorlataikat és megoldásaikat,
- biztosítani a nem kormányzati érdekelteknek a 2030-as menetrend folyamatos nyomon követésébe és felülvizsgálatába történő szoros bevonását,
- ebből a célból tartós párbeszédet szervezni részben ülések, részben pedig olyan más kommunikációs eszközök segítségével, mint egy elektronikus platform.

4.4 A fórum hozzáadott értékét az alábbiak képeznek:

- **Megszólítás:** A fórum szervezőjeként az EGSZB kiaknázhhatja arra való képességét, hogy megszólítsa a különféle érdekelteket, és biztosítsa az ágazatokon átívelő integrációt.
- **Tájékoztatás és tanácsadás:** a fórum tájékozott módon mutatná be a fenntartható fejlesztési célok végrehajtásával összefüggő szakpolitikai sikereket, hiányosságokat és kudarccokat egyaránt. Elősegítené ezenkívül a végrehajtás sikerét a különböző érdekeltek szakértelme, a bevált gyakorlatok megosztása, valamint a hosszú távú perspektíva megőrzése és új szempontok megjelentetése révén.
- **Figyelemfelkeltés és az elkötelezettség kialakítása:** a fórum felhívja majd a figyelmet a 2030-as menetrendre, és a különféle érdekelteknek a folyamatba való bevonásán át növelni fogja elkötelezettségüket.
- **Partnerség:** a fórum elősegíthetné a több érdekeltet tömörítő partnerségek létrehozását a fenntartható fejlesztési célok uniós szintű végrehajtására.

4.5 A fórum lehetőséget biztosít a fokozott párbeszédre, a konszenzus kialakítására és a vitás kérdések áttekintésére. Nem nyilatkozik a civil társadalmi szervezetek nevében, és nem helyettesíti a részt vevő szervezetek által folytatott érdekvédő kampányokat sem. Az EGSZB nagyra értékeli a nem kormányzati szervezetek és egyéb szövetségek arra irányuló hatékony munkáját, hogy előmozdítsák a 2030-as menetrend ambiciózus EU-beli végrehajtását. Arra kéri valamennyi szereplőt, hogy vegyen részt a fórumon, azt platformként használja fel üzeneteinek terjesztésére, és kezdjen párbeszédet az érdekeltek szélesebb körével és az uniós intézményekkel.

4.6 Az EGSZB javaslata több uniós tagállam azzal kapcsolatos kedvező tapasztalatain is alapul, hogy a nemzeti fenntartható fejlődési tanácsok eredményesen járulhatnak hozzá – a kormány, a helyi közösségek és a vállalatok által megvalósított – hazai döntéshozatalhoz, tükrözve a fenntarthatóságról szóló vita résztvevőinek széles körét. A fenntartható fejlődési tanácsok tagjai a civil társadalmat, érdekelti szövetségeket, továbbá érdekvédő csoportokat, vállalati és szakszervezeti szövetségeket képviselnek. A tanácsok tagjait a kormányok jelölik ki, és intézményi felépítésük a tagállami sajátosságok függvényében változhat. Anélkül, hogy felváltanák a jogszervi érdekvédelmi fellépést, e tanácsok felső szintű döntéshozókkal állnak kapcsolatban, tevékenységük széles körébe pedig az alábbiak tartoznak:

- tanácsadás a kormány részére,

- az érdekeltek egybegyűjtése, a célcsoportokkal való kapcsolatfelvétel és a vertikális integráció kiterjesztése,
- az előrehaladás nyomon követése,
- a szakpolitikai fejlődés elősegítése, különösen szakértői értékelések alapján,
- a menetrend kialakítása, és
- a fenntarthatóság fogalmának terjesztése.

4.7 Az európai migrációs fórum példája rámutat azokra az előnyökre, amelyekkel egy a fórumhoz hasonló, az EGSZB által szervezett platform járhat. Az európai migrációs fórumot az Európai Bizottság az EGSZB-vel közösen hozta létre 2009-ben európai integrációs fórum néven⁽⁴⁾. A fórum sikere indokolta azt a döntést, hogy hatókörét a bevándorlással és menekültügygel kapcsolatos kérdésekre is kiterjesszék. Mintegy 200 résztvevőt gyűjt egybe, köztük kb. 120 civil társadalmi szervezetet, 20 helyi vagy regionális önkormányzati küldöttet, valamint EU-tagállamok és uniós intézmények képviselőit.

4.8 A Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság 2012-ben igen sikeresen uniós szintű, „fejlesztéssel foglalkozó szakpolitikai fórumot” hozott létre (a továbbiakban: „szakpolitikai fórum”), amely teret nyújt az uniós és partnerországok civil társadalmi szervezeteivel és helyi önkormányzataival folytatandó, többoldalú párbeszéd számára, a velük való konzultáció hatékonyságának, valamint az EU fejlesztési politikáihoz és programjaihoz való hozzájárulásuk hatásosságának az érdekében. A szakpolitikai fórum résztvevői többek közt fejlesztéssel foglalkozó nem kormányzati szervezetek, szakszervezetek, szövetekzetek, alapítványok és jótékonyági szervezetek, helyi önkormányzatok, kereskedelmi kamarák, valamint emberi jogi, segítségnyújtási/humanitárius, környezetvédelmi és ifjúsági szervezetek. A szakpolitikai fórum azonban kizárólag az EU fejlesztési és külpolitikájának aspektusait fedi le, elsősorban azáltal, hogy mélyreható párbeszédet tesz lehetővé a civil társadalommal a fejlesztési politikáról és projektekről. Ez ideális kiegészítése a fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai civil társadalmi fórum által célzott szélesebb körű fenntartható fejlődési menetrendnek, és elengedhetetlen a fenntartható fejlesztési célok külső és belső vonatkozásainak integrálásához. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a fórumon zajló megbeszélések jelentős része a fenntartható fejlesztési célok EU-n belüli megvalósításával foglalkozik majd. A szinergiák érdekében a civil társadalmi fórum tevékenységét szorosan össze kell majd hangolni a szakpolitikai fóruméval.

5. A fenntartható fejlődéssel foglalkozó európai fórum főbb jellemzői/építőkövei

5.1 Mivel a fenntartható fejlesztési célok példa nélkül állnak, és irányítási kereteik kidolgozása még folyamatban van, a fórum felépítését illetően különös figyelmet kell fordítani a még kidolgozatlan irányítási szempontokra, és rugalmasnak kell maradni. A fórumnak be kell épülnie a fenntartható fejlesztés teljes szakpolitikai ciklusába. E célból részletes felülvizsgálatra lesz szükség, mihelyt formát ölt a 2030-as menetrend uniós és tagállami irányítási kerete.

5.2 A fórum főbb jellemzőinek a jelen vélemény előkészítése során végzett vizsgálata alapján az EGSZB meg van győződve arról, hogy az indulási szakaszban a következőknek teljesülniük kell.

5.3 Résztvevők

5.3.1 A nem kormányzati érdekeltek részvételét illetően – amint arra a 3.3. pont rámutat – a cél az, hogy arra a lehető legszélesebb körre kiterjedjen, de az alábbiak képviselőire mindenképpen:

- fejlesztési, szociális, környezetvédelmi, valamint az emberi jogokért és a megkülönböztetésmentességért harcoló nem kormányzati szervezetek,
- a magánszektor, és azon belül az ipar, a kkv-k és a mikrovállalkozások, a szolgáltatások és a fenntartható beruházások területe,

⁽⁴⁾ EGSZB-velemény: A civil társadalomnak a harmadik országokbeli állampolgárok integrációjára vonatkozó uniós szintű politikák támogatásába történő nagyobb mértékű bevonását célzó platform strukturális, szervezeti és funkcionális elemei (HL C 27., 2009.2.3., 95. o.).

- szakszervezetek,
- mezőgazdaság, erdészet,
- fogyasztók,
- a fenntarthatóság kulturális dimenziója,
- ifjúság,
- város- és vidékfejlesztés,
- és egyéb érintett területek.

5.3.2 Be kell vonni az uniós szinten általában nem kellően képviselt civil társadalmi csoportokat is. A résztvevők körének ki kell terjednie a szervezetek képviselőin túl a fenntartható fejlődés terén működő olyan valódi kezdeményezésekre és szereplőkre is, amelyek bevált gyakorlatokból merített tapasztalatokkal szolgálhatnak.

5.3.3 A résztvevők összetételének biztosítania kell, hogy a különböző ágazatok és érdekcsoportok kiegyensúlyozottan képviselve legyenek, és a fenntartható fejlődés valamennyi vetülete kellő lefedettséget nyerjen. Ugyanakkor az egyes találkozókat középpontjában álló, különféle konkrét témákat is figyelembe kell vennie. Ez oda vezet, hogy a fenntartható fejlesztési politikákkal foglalkozó fő csoportok folyamatosan képviselve lesznek, míg mások részvétele az adott ülésre kiválasztott témától függ. A fő csoportok azok, amelyek mind a 17 fenntartható fejlesztési cél teljesülését nyomon követik, és átfogó irányítási kérdésekre összpontosítanak. A különleges fókuszcsoportok részvétele nyílt felhíváson fog alapulni, amely meghatározza az egyes ülések napirendjét.

5.3.4 A fórum tagságának tükröznie kell a többszintű kormányzás elvét, és biztosítania kell a szakértői részvétel folytonosságát és rugalmasságát. A hangsúly az európai szinten működő szervezeteken lesz. A nemzeti és az alatti szinteket a fenntartható fejlődési tanácsok, a gazdasági és szociális tanácsok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok küldötteinek kell képviselniük a fórumban. Tervbe kell venni az Régiók Bizottságával való együttműködést is.

5.3.5 Intézményi oldalról az Európai Bizottságnak, és különösen a fenntartható fejlesztési politika koordinációjáért felelős alelnöknek kell az üléseken jelen lennie, akit előadások tartására és az érdekeltekkel való párbeszédre is fel kell kérni. Az EU Tanácsának és az Európai Parlamentnek a képviselőit is meg kell hívni az ülésekre.

5.3.6 A kutatási és tudományos köröknek is képviseltniük kell magukat a fórumon. A tudomány képviselőinek részvétele elősegítheti a tudomány és a politika közötti együttműködést a 2030-as menetrend uniós szintű végrehajtásában.

5.3.7 Gondoskodni kell a korlátozott részvételi lehetőségekkel bíró civil társadalmi szervezetek utazási és szállásköltségeinek megtérítéséről.

5.3.8 A folytonosság és a rugalmasság kiegyensúlyozása érdekében a nem állandó résztvevők kiválasztásának az egyes fórumülések előtt kell történnie, nyílt felhívás alapján, figyelembe véve az ülés témáját. Egy hasonló eljárást sikerrel alkalmaznak az európai migrációs fórum esetében.

5.3.9 Az inkluzivitás és a bizalmi légkör megteremtése céljából a részvételi feltételeket átláthatóvá kell tenni, a résztvevőknek pedig regisztrálniuk kell az EU átláthatósági nyilvántartásában és el kell fogadniuk az alapelveket, pl. a civil társadalmi szervezetekre vonatkozó isztambuli fejlesztéshatékonysági alapelveket ⁽⁵⁾.

(5) <http://cso-effectiveness.org/InternationalFramework>

5.4 Szervezés és irányítás

5.4.1 A fórum összetett funkcióját figyelembe kell venni ahhoz, hogy megfelelően határozhassuk meg intézményi státuszát és szervezeti felépítését. A fórum függetlensége és hitelessége nagy jelentőséggel bír. Irányításának amennyire csak lehet, világosnak és átláthatónak kell lennie, elkerülve a felelősségi körök homályosságát.

5.4.2 A fórum házigazdája és koordinátora az EGSZB kell, hogy legyen, mivel az ő küldetése a civil társadalom uniós szintű képviseletének előmozdítása.

5.4.3 Az ülések előkészítését irányító vezetőtestület vegyes összetételében a tagok többségét a civil társadalmi szervezetek és az érdekcsoportok képviselői alkotják majd, kisebb részét pedig az Európai Bizottság és az EGSZB küldöttei. Az európai migrációs fórum esetéhez hasonlóan a vezetőtestület tagjait a fenntartható fejlődési fórum résztvevői választhatják meg, rotációs elv alapján.

5.5 Munkafolyamat és ülések

5.5.1 A fórum kialakítása tartós munkafolyamat keretében végzendő. Minden évben rendszeres ülésekre és hozzájuk kapcsolódó előkészítő ülésekre kerül sor, akár „nyitott ülések”, akár munkacsoportok formájában, vagy pedig online platformokon alapuló folyamatos együttműködés keretében, a kommunikációs folyamatok és események szervezésének innovatív módszereit alkalmazva.

5.5.2 A fórum összetételének és munkamódszereinek tiszteletben kell tartaniuk az érintett civil társadalmi szervezetek jogát arra, hogy szerepvállalásukat független és önszerveződő módon határozzák meg.

5.5.3 A fórum arra fog törekedni, hogy érdemi kapcsolat alakuljon ki a fenntartható fejlesztési célok végrehajtási folyamatai között, az EU, az ENSZ és a tagállamok szintjén is. Tagállami szinten a nemzeti kormányoknak igazodniuk kell az egyetemes célokhoz, és jelentést kell tenniük az ENSZ-nek, amely felállította a fenntartható fejlődéssel foglalkozó magas szintű politikai fórumot a 2030-as menetrend végrehajtásának irányítására és nyomon követésére. Az európai civil társadalmi fórumnak plenáris ülést kell tartania évente legalább egyszer, a magas szintű politikai fórum nyári ülését megelőzően, annak érdekében, hogy következtetései kifejtessék hatásukat.

5.5.4 A többi ülés ütemezését illetően figyelmet kell fordítani az európai szemeszterre, a költségvetési tárgyalásokra és az Európai Bizottság munkaprogramjára. A fórumnak elő kell mozdítania a civil társadalmi szervezetek és az érdekcsoportok szakértőinek részvételét a tagállami kormányok kialakulóban lévő szakértői értékelési rendszereiben, amelyeket az európai fenntartható fejlődési hálózat jelenleg vizsgál.

5.5.5 További fontos hivatkozási pontot képeznek az érdekelteknek a nyomon követésbe való bevonását illetően a 2030-as menetrend EU-beli végrehajtásáról szóló nyomonkövetési jelentések, különösen az Eurostat jelentései, amelyek a fórumon folyó vitákhoz szilárd tudásbázist nyújthatnak.

5.6 A napirend meghatározása

5.6.1 A plenáris üléseken rendszeresen napirendre kell tűzni a 2030-as menetrend megvalósítása előrehaladásának és módoszatainak átfogó témáját. Ezen túlmenően a napirend fókuszálhatna egy olyan konkrét témára, amely a fenntartható fejlesztési célok egy csoportját, vagy egy számos cél szempontjából is jelentős kérdést (pl. egyszerre felére csökkenteni a szegénységet és az egyenlőtlenséget) tükröz. A napirendet oly módon kell kidolgozni, hogy együttműködésre ösztönözzük az eltérő háttérrel rendelkező érdekelteket.

5.6.2 Mivel a fórumnak független és átlátható testületként kell működnie, a napirendek kialakítási folyamata során a fórum vezetőtestületén keresztül konzultálni kell a résztvevőkkel.

5.7 Tudásbázis

5.7.1 Az eredményes és érdemi munka érdekében a fórum vitáinak kiváló tudásbázisra kell épülniük. Az Eurostat várhatóan folytatni fogja a 2030-as ENSZ-menetrend EU-beli végrehajtását nyomon követő kétévenkénti jelentéseit⁽⁶⁾. E jelentések részét képezik majd a fórumon folytatott vitához szükséges tudásbázisnak.

5.7.2 A folyamatba be kell építeni a független forrásokból származó információkat, többek között a szervezett civil társadalom, a tagállami gazdasági és szociális tanácsok, a fenntartható fejlődési tanácsok, az akadémiai körök, a kutatóintézetek (például az IISD-nek a fenntartható fejlesztési célokra irányuló tudásmenedzsment-rendszere), valamint az európai ügynökségek és a polgárok nyomonkövetési tevékenységei alapján kidolgozott jelentéseket és kezdeményezéseket. Az információbevétel webes platformokon lehetne megvalósítani. Annak érdekében, hogy szakemberek meghívásával vagy kutatás kezdeményezésével szakismeretekhez jusson, a fórumnak törekednie kell arra, hogy a meglévő kutatási kapacitásokra építsen.

5.7.3 A nemzeti fenntartható fejlődési tanácsok bevált gyakorlatait felhasználva a fórumnak kapcsolatot kell kialakítania kutatásfinanszírozó intézményekkel, és interdiszciplináris kutatást kell kezdeményeznie a fenntartható fejlődés irányában Európa-szerte megvalósítandó átalakulás tárgyában.

5.8 Következtetések

5.8.1 A fórum üléseinek és vitafolyamatainak következtetéseit jelentésekben vagy más megfelelő dokumentációs módszerekkel kell összefoglalni. Az összegző dokumentumnak valamennyi résztvevő nézetét és javaslatát tükröznie kell. Az összeférhetlenségi kérdések megoldása a vezetőtestületre hárul. A következtetések keretében a részt vevő szervezeteknek lehetőséget kell nyerniük eredményeik és jelentéseik ismertetésére.

5.8.2 Ha az Eurostat vagy az Európai Bizottság rendszeres jelentést bocsát ki a fenntartható fejlődés terén elért eredményekről, akkor a fórum a civil társadalom szemszögéből készült árnyékjelentésekben javasolni fogja a megállapításainak figyelembevételét.

5.8.3 Biztosítani kell a következtetések felhasználását az Európai Bizottságnak és a többi uniós intézménynek a 2030-as menetrenddel kapcsolatos munkájában, és a visszajelzéseket szorosan figyelemmel kell kísérni.

5.8.4 A fórum tevékenységének további eredménye lehet egy európai párbeszéd-sorozat megvalósítása különleges érdekcsoportokkal vagy egyéb célcsoportokkal, így például a nyugdíjkorhatárt 2050-ben elérő fiatalokkal, akik a döntéshozók következő generációját alkotják.

5.8.5 A fórum emellett dönthet úgy, hogy az együttműködés új formáit alakítja ki. Elképzelhető a fenntarthatóság európai díjának a megalapítása, amelyet a civil társadalom rendkívüli fellépéseiért, illetve vezető szerepéért lehetne odaítélni.

5.9 Finanszírozás

5.9.1 Az EGSZB rendelkezésre bocsáthatná műszaki infrastruktúráját és elláthatná a titkársági teendőket. A résztvevők és az előadók utazási költségeinek szükség esetén történő megtérítéséről, valamint az internetes platformok kezelésének, továbbá a jelentések és összefoglaló dokumentumok elkészítésének a költségeiről az együttműködő partnerekkel kell egyeztetni.

Kelt Brüsszelben, 2016. május 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽⁶⁾ <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-GT-15-001>